

DOOD VAN TWEE VLAAMSE ZUSTERS IN DE FILIPPIJNEN.

Eerw;Zr Marie Vincent & Maria Adeltrude. (E.H. I.Michielsen)
Martha Schotte & Helena Ampe.

Hun leven was verborgen in God,
hun dood nederig;
doch groot was de verloochening
en zelfvergetende liefde hunner harten,
want niemand heeft grotere liefde
dan hij die zijn leven geeft voor zijn naaste!

✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠

In het januarië nummer gaf ik de enige mededelingen aangaan de werking van onze missieën in Tagudin. Mijn doel was de zo mildadige Amerikaanse bevolking op de hoogte te stellen der uiterst belangrijke verspreiding van het geloofkolonie van het verre Oogsten, en met een met een ook de welverdiende hulpe te brengen aan het vruchtbaar en nutig apostolaat der Vlaamse missiezusters aan het Ilokaanse volk.

Het stichten van talrijke katholieke scholen, niet alleen in het centrum van de missie, maar ook in de aanpalende dorpen op een zeer grote afstand van de stad gelegen. Ziedaar het voornaamste wapen in het bekampen van de " onverschilligheid " de grote vijand van de godsdienst. Deze scholen worden immers door 1600 kinderen bijgewoonden vormen een der heerlijkste opvoedkundige inrichtingendie wij in de missielanden kunnen aantreffen.

bij het begin van dit schooltermijnstonden de elf scholen der missie onder het bestuur van 14 zusters; bijgestaan door 13 inlandse onderwijzers en onderwijzeressen. De bezigheden door door de jaarlijkse verloftijd onderbroken, zijn nu wederom in volle werking; ONDER DE WIJZE EN BEHENDIGE LEIDING VAN DE UITERST BEKWAME EN HEILIGE ZUSTER OVERSTE: MOEDER VINCENT/ M. SCHOTTE, die gedurende zes jaar haar leven zo grootmoedig uit geput heeft op de Filippijns bodem.

Helaas, een zware beproeving stond deze bloeiende missie te wachten. De ondervinding leert dat God's werken dikwijls bestempeld wordendoor het zegel van de tegenspoed, door de wereld "ongeluk" genoemd. Zo blijkt dan duidelijk dat de Almachtige alleen over de toekomst heerst en alles met on-eindige wijsheid bestuurt en dat wij, zwakke stervelingen, onze korte en beperkte plannen, niet ten uitvoer kunnen brengen, door ons eigen bekrompen verstand.

De grote Maistere schreef met reden: God bouwt gaarne op niets, omdat Hij Schepper is. De beproeving welke onze missie trof, was de dood van twee ijverige missiezusters: de eerwaardede moeder Overste Marie-Vincent en een harer ijverige medezusters: Dame Marie-Adeltrude. Zij zetten zich zeer vroeg in de morgen opweg, ten einde te paard, hun Carrio-scholen van Aguguman en Ambalayay, achter de bergen van de Oostkust van Tagudin gelegen, te gaan bezoeken. De streek die ze moesten doorkruisen is overschoon en luisterrijk is het panorama dat men van op de top van deze bergen kan bewonderen. Het is waarlijk de Filippijnen waardig.

Door de puntige bladeren van de lange bamboe heen die geel schijnt, rust het oog op een lieflijk groen landschap met rijst beplant, zacht golvend onder de zeewind; terwijl de duinen van wit zand, waartegen de schuimende baren van de Chinese zee, hun glinsterend waterkammen klotsen, een scherp afgetekende lijn vormen tussen het rijke groen van de rijstvelden en het hoge blauw der schijnbaar oneindige zee. Aan de overkant van de bergen strekt zich een brede vallei uit, rijkelijk met koren en tabak beplant, versierd met de weelderige planten der tropische streken. Twee kronkelende rivieren doorkruisen het dal en glinsteren als smeltend zilver onder de gloeiende zon. Op de purperen achtergrond verheffen zich hoog in de lucht de reuachtige bergen der met witte nevelkringen bekroond, terwijl boven dit heerlijke landschap, de luisterrijke tropische zon, met een verblindende pracht staat te gloren, te midden van dat oneindig blauwe gewelf, als de lamp van dit uitgestrekte, wondervolle prachtige heiligdom. Dit was de glorievolle tempel, waar deze twee edelmoedige zielen hun leven zouden opdragen als een laatste heldhaftige offerande. Door de snelle tred van hun inlandse rasechte paardjes, doorliepen de zusters dit lieflijke park en bereikten weldra de rotsachtige kust van de chico-rivier.

De school tot de welke zij zich begaven in op een landengtegelegen, ontstaan door de bogen van de rivieren Chico en Amburayan. De Oostkust, die de landengte vormt, is door een ruwe berg afgesneden: zodat geen andere weg doorgaangbaar is ten zij de ondiepe doorwaadbare plaatsen van de rivier. Tijdens het natte jaargetijde vooral - en dit begint gewoonlijk in juni, - is deze onderneming nogal gevaarlijk en moeilijk; doch aangezien de eerste regen nauwelijks begonnen was, vonden de twee reizigsters, het gevaar zo dreigend niet. Bemerkende dat het water aan de gewone doorgangplaats een weinig gerezen was en een gunstig kruispunt zoekende, ondervroegen onze missiezusters een landman - de enige voorbijganger in deze oneindige eenzaamheid - aangaande de diepte der rivier. Deze van een ver afgelegen dorp komende man, had zoeven de zelfde rivier doorkruist, hij gaf hun volle verzekering, zeggende dat ze meer stroomopwaards er zouden door trekken in alle veiligheid.

De twee zusters aangemoedigd door de goede woorden van deze ouderling, zetten hun weg ongeveer een half uur verder door, altijd zoekende naar de gewenste plaats, die hen in veiligheid naar de overkant zou brengen. Eindelijk kwamen ze bij een groep kleine kinderen, die in het dichte kreupelhout aan het spelen waren. Ze besloten hun paarden onder de schaduwrijke bomen aan de goede zorgen van die kleine gasten over te laten en te voet de rivier door te gaan. Hoe menigmaal hadden de dappere zusters, beladen met liefdadige boodschappen in alle tijden en op alle plaatsen rivieren doorgestoken; zeker meenden ze dat het dit maal niet onmogelijk zou zijn. Hun gedachten waren aanhoudend gevestigd op dat arme volk, gans verlaten in hun donkere ellendige hutten, aan gindse zijde van de rivier. En dat met ongeduld de lieve Moeders afwachtte, die hun zulke goede en aanmoedigende woorden zouden toesturen.

Ze wisten dat er in de dorpschool talrijke kinderen vergaderd waren die toch zo hongerig waren naar het geestelijk brood der kristenen en daarom zo vurig naar hun komst verlangden. Zo gingen de moedige zuster immer vooruit, aan de stem van hun geweten beantwoordend en steeds bereid tot het einde toe hun plicht te kwijten. Ja, altijd hadden ze de goddelijk wil beminden ook nu wilden ze hem trots alles volbrengen. Het was Gods wil - "inscrutabilia judicatus Domine" En zondar verder te aarzelen trokken de zusters stoetmoedig de stroom in. Wat toen juist gebeurde weet niemand, want niemand was getuige van het schouwspel. Doch dank zij de opsporingen onmiddellijk na de ramp gedaan, was het niet moeilijk ten minste/nigcomstandigheden aangaande het ongeluk te kennen. Zonder twijfel gebeurde het als volgt: zachtjes stap voor stap, met oplettendheid en voorzichtigheid, hand in hand, als naar gewoonte, gegeven de zusters zich in het water van de rivier. Het wayer stijgt naar mate ze voortgaan, het rijst tot aan hun lenden, dan eensklaps, zonder tijd om het ongeluk te ontwijken, vallen ze samen in een veraderlijke diepte en verdwijnen alle bei in het water..... Enige ogenblikken waarin de natuur strijdt om het leven, een laatste ademhaling, en dan niets meer.

En terwijl het schuimende water de levenloze lichamen meevoeren, ontfangen twee zuivere maagden, ginds boven het onbewolkte blauwe hemelgewelf de eerste liefdeomheltingen van de "Goddelijke Bruidegom, die ze zo hartelijk en vurig beminden"

Rond twee uur in de namiddag kwam een man in aller haast van het dorp Ambalayay, naar het klooster dar paters gelopenen vertelde hen in half gebroken woorden dat een kind een zwartesluijer had zien drijven op het water van de Chicorivier juist als deze van de "apo mamadre". Bij dekust in de rijstvelden had men de paarden van de zusters gezien en helaas te Ambalayay waren geen Zusters aangekomen. Aanstonds begaf zich een pater, te paard, naar het klooster, en na dat hij vernomen had dat de zusters niet terug gekeerd waren, snelde hij in vollevaart naar de rivier,

Het droevige nieuws verspreide zich als een srtovuur door het dorp en van alle kanten kwamen mannen en vrouwen om ten minste de lichamen van de verongelukte zusters te kunnen weervinden. Enige Irogotten, behendige zwemmers van Bontoc, slaagden erin na lange en moeizamen pogingen de lichamen van de zusters te ontdekken., die door de stroomtegen een grote steenhoop meegesleurd waren.

Een doodse stilte heerste tussen de menigte aan de over van de rivier, terwijl iedereen met angstig gevoel aan de redding van de dode lichamen hielp. Men hoorde enkel het onderdrukte, hartroerende snikken van het diep getroffen volk. Ten laatste werden de stoffelijke overblijfselen aan land gebracht. De aangezichten van deze twee dierbaren hadden een bleek doorschijnende lijkskleur. Zuster Adeltrude had een der armen uitgestrekt, als had zij in haar laatste ogenblikken nog een poging aangewend om haar overste te helpen.

Er vloei'de een weing bloed uit haar mond, gekwetst door de ruwe stenen van de oever, waartegen de wrede baren haar lichaam hadden geslingerd. Een wondervolle kalmte en een heldere glimlach verhelderde haar gezicht. De lippen van Moeder Vincent waren samen gedrukt en een pijnlijke blikstraalde door de zoete glimlach van haar mager en uitgemergeld gelaat. Haar handen waren vast samen gewrongen en haar rechter hand omklemde nog haar rozenkrans. Die stichtende houding bewijst wel duidelijk dat haar laatste gedachten voor God en Maria waren. De ruwe maar tevens zo gevoelige Filippijners weenden bitterlijk bij het aanschouwen dezer twee heldhaftige vrouwen, die uit liefde voor hun arme verlaten medebroeders, hunjeugs, hun land, ja zelf hun leven hadden gegeven. Als sneeuw witte lelieën, op het ruwe missieveld der Filippijnen, zo lagen ze daar op de rotsachtige oever van de rivier.

Nu begrepen de Filippijnen de grootmoedige liefde verborgen onder deze maagdelijke klederen, de zelfvergeten ijver, die zo vurig brandde in de zuivere harten van deze twee slachtoffers, heldinnen van hun toewijding aan God. In één woord ze voelden zo diep het waarom van hun tranen.

Eindelijk zette een treurige stoet zich in beweging naar Tagudin. De kinderen van de school van het centrum die bij het vernemen van het droevige nieuws naar huis gezonden waren en nu juist toekwamen, gingen de lange reeks volk vooraf terwijl zij luid op de rozenkrans baden.

De kostbare overblijfselen der beminde overledenen werden in witte doeken gehuld en door klokke mannen gedragen. De twee verongelukte zuster zweefden als glorierijke trofeeën boven de neer gebogen hoofden van die grote menigte die hen als een erewacht omringde. Naarmate ze Tagudin naderden vermeerderde de toeloop van het volk. Allen waren zo begerig de lieve afgestorvenen naar de kostschool van de Vlaamse zusters te vergezellen.. Zo bereikten ze eindelijk de missie. De treurstoet bemerkende beseffen de zusters maar al te goede schrikkelijke werkelijkheid die hen hen een zo teerbeminde zuster en halfaanbeden Moeder deed bewenen.

Aanstands werd een rouwkamer in gereedheid gebracht waarin de overleden zendelingen, met hun kloostergeloften in de handen werden ten toon gesteld.

De gans avond, en zelf de gehele nacht door kwamen deelnemers van alle standen en ouderdom aangeschoven. zowel protestanten als katholieken wilden een laatste blik van deelneming en liefde geven aan de zo diep betreurde overledenen. Mensen dank zij de goede zorgen genezen van hun ziekte, armen en bedrukten, door hun opbeurende glimlach en hun goede woorden getroost, jonge meisjes onder hun leiding opgevoed en onderricht, allen rekenden het zich tot een heilige plicht hun dankbaarheid en verkleefdheid te betuigen door innige vurige gebeden te storten bij de open lijkbaar. terwijl daarbuiten de truerige klokkenklanken van uit de oude kerktoren de lucht vervulde met de algemene droefheid die in gans de missie heerste.

's Anderendaags heel vroeg, als naar gewoonte in de warme landen, had de begrafenis plaats, met alle mogelijke luister, Duizenden lieden waren tegenwoordig, nooit had men zo een talrijke menigte gezien. Hoe diep aandoenlijk was de cindeloze lijkstoet, die een trage gang door het prachtige landschap in lieflijk groen gehuld voortzette. De lange bladeren der bananbomen en de brede nipapalmen spreiden zich als waaiers boven de wegen, waar de zwarte lijkwagen, die de overblijfselen van de zusters droeg, voorbijtrok.

Een groot houten kruis verheft zich nu op het graf. De voorbijgangers groeten het met eerbied en prevelt een innig dankgebed. Daar onder de verkwikkende schaduw van het teken onzer verlossing, wachten twee heldinnen de dag der glorie-rijke verrijzenis af.

Hun leven was verborgen in God, hun dood nederig, doch groot was de verloochening en de zelfvergeten liefde hunner harten; want niemand heeft grotere liefde dan hij die zijn leven geeft voor zijn naaste. Daarom durven wij onze stemmen verheffen om bij het kruis dat hun stille graf beheerst het kruisgezag van hun landgenoot, de Vlaamse priesterdichter: Guido Gezelle, aan te heffen:

"Blom van geloof, dat de ziel niet kan sterven,
Blomme van hoop, op een zalig hierna,
Blomme van liefde, die alles kan derven,
Laat haar het kruis, want het kruis is gena."

N.S. Vertaald uit het engels door een postulante van het missiehuis.

Aan de dierbare families Schotte en Ampe onzer diep betreurde zusters.

<u>MARTHA SCHOTTE</u>				<u>HELENE AMPE</u>			
Geboren te Jonkershove	06	08	1886	Geb. Werken	14	04	1885
In getreden Roeselare	01	06	1908	Ingetr. Roeselare	07	09	1912
Gekleed	21	11	1908	Gekleed	07	04	1913
Naar de missie India	24	11	1909	Profes Roeselare	14	04	1914
Naar Filippijnen	12	06	1910	Naar Filippijnen	27	04	1914
Overste Tagudin	01	11	1913	Overleden	Begin juni	06	1916
Overleden	begin juni	06	1916				
Profes	30	12	1910				